Redacțiunea, Administrațiunea
Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!

Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 40. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ, 23 Februarie (6 Martie) 1888.

Foile maghiare și Slavii din monarchiă.

I

Brașovŭ, 22 Februarie 1888.

Intr'unulŭ din numerii trecuțĭ amŭ arătatŭ câtŭ de multŭ sânge rĕu au produsŭ între politicii din Pesta manifestațiunile Slavilorŭ din Austria cu ocasiunea iubileului de cincḑecĭ de anĭ alŭ preoției episcopului croatŭ de Diakovar *Strossmayer*. Mai alesŭ i-a supĕratŭ, că deputații slavĭ din camera vienesă au adresatŭ o gratulațiune numitului episcopŭ.

Organulŭ oficiosŭ unguerescŭ „*Nemzet*“ a mersŭ până a susține că gratularea din vorbă involvă chiar crima de lesă-Majestate și a amenițatŭ că Ungaria va interveni în viitorŭ de nu se vorŭ impedeca asemenĭ manifestațiunĭ, carĭ fiindŭ îndreptate în contra dualismului dau pe față nisce nisuințe periculóse, cum e aceea de a înființa unŭ statŭ sudslavicŭ prin violarea integrității teritoriale a Ungariei.

Ceea ce a retăcutŭ „Nemzet“ în articululŭ sĕu o spune cu tótă francheța „*Pesti Napló*“ în nr. 55 dela 24 Febr. a. c.

„Pesti Naplo“ ișĭ esprimă mai întâiu mirarea, că episcopulŭ Strossmayer „celŭ mai mare inimicŭ alŭ statului ungarŭ“ șéde de 20 de anĭ neturburatŭ pe scaunulŭ sĕu episcopescŭ. Acésta, ḑice numita fóiă, dovedesce celŭ multŭ marea libertate și toleranță în Ungaria, dér mai puținŭ energia și mintea bărbațilorŭ de statŭ ungurĭ. În orĭ-ce altŭ statŭ (?) Strossmayer ar fi fost trasŭ de multŭ înaintea tribunalului séu ar fi fostŭ trimisŭ la mănăstire, căcĭ dénsulŭ agitéză în contra dualismului și e panslavistŭ, politica lui e continuarea politicei lui Ielacicĭ.

Vorbesce mai departe de scopulŭ memoratei politice și ḑice că elŭ este, ca pe ruinele constituțiunei și a statului ungarŭ sĕ se redice o Austriă slavă federalistă, ca o federațiune de țĕrĭ c'unŭ guvernŭ absolutistŭ, în care Austriă regatulŭ sudslavicŭ sĕ formeze statulŭ unitarŭ alŭ Slovenilorŭ, Croațilorŭ, Dalmatinilorŭ, Bosniacilorŭ și Sêrbilorŭ independentŭ de Ungaria și de țĕrile austriace, dér cu aceleașĭ drepturĭ ca Boemia și Galiția.

Acéstă politică, ḑice „P. Naplo“ a căḑutŭ la 1850 când a căḑutŭ Bach și a muritŭ Ielacicĭ și la 1867 când a rĕsturnat'o Deak, ér Strossmayer a trecutŭ în oposițiune. De atuncĭ tóte încercările de a face sĕ domineze acea direcțiune în monarchiă fură zadarnice și ea ișĭ perdu mereu tĕrîmulŭ și în Croația. „Pesti Naplo“ continuă apoi astfelŭ:

„Dér Strossmayer sperĕză.“

„Pe Slavii din Austria ișĭ întemeiază elŭ speranțele sale și la ei ișĭ află ascultare.“

„Pericululŭ erei lui Taaffe, pentru Ungaria și pentru dualismŭ precum și antipatia și nisuințele federalistice ale Slavilorŭ nu potŭ fi mai bine ilustrate, decâtŭ prin salutarea ce ia trimis'o grnpulŭ slavŭ alŭ maiorității parlamentului din Viena lui Strossmayer, faptulŭ și textulŭ ei. Suntemŭ deobligați domnilorŭ acestora, pentru că și-au descoperitŭ așa sincerŭ ideile și printr'asta ne-au făcutŭ atenți, ca se fimŭ fórte precauțĭ și jalusĭ și sĕ ne ținemŭ de Germanii Austriei și de alianța cu Germania, căcĭ din partea Slavilorŭ din Austria este amenințatŭ cu periculŭ dualismulŭ, ba chiar și integritatea Ungariei și uniunea cu Croația.“

„Cum că Gregr și partida, junilorŭ Cehĭ“, pe carĭ i-amŭ puté numĭ și junii Rușĭ, i-au gratulatŭ episcopului catolicŭ, nu se miră, pentru că acestŭ episcopŭ este membru de onóre al societății de binefacere slave din St. Petersburg; nicĭ salutările Slovenilorŭ și Dalmatinilorŭ nu le luămŭ în seriosŭ, pentru că ei nu suntŭ factorĭ marĭ în politică; dér Rieger și Cehii bĕtrânĭ și Moravii suntŭ aḑĭ cei mai cu influință dincolo de Laita și ca conducĕtorĭ ai partidei dela putere trebue sĕ scie ce subscriu. Acésta nu e o felicitare simplă, ci după cuprinsulŭ ei este e demonstrațiune politică în contra dualismului și pentru federalismŭ, care nu mai respectéză barierele roșu-albŭ-verḑĭ“.

„Ce sĕ însemne óre: „Tu eștĭ apostolulŭ acelei sublime idei, care nisuesce de-a unĭ pe Sêrbĭ cu Croații în iubirea pentru patriă și în stima ideilorŭ comune nouĕ“ “. Oh, înțelegemŭ noi acésta, „„patria““ nu este Ungaria, nicĭ Croația, ci Austria unitară, și „„ideile comune““ suntŭ egemonia slavă în acéstă monarchiă cu ajutorulŭ federalismului; „„unirea Croațilorŭ și a Sêrbilorŭ““ însémnă însĕ separarea Slavilorŭ de sudŭ de cătră Ungaria și întrarea lorŭ în federațiunea austriacă“.

„„Dumneḑeu sĕ țină pe episcopulŭ Strossmayer și sĕ-i ajute ca sĕ vadă încă pe deplinŭ realisate nisuințele sale patriotice,““ acésta i-o dorescŭ deputații slavĭ ai parlamentului austriacŭ. Suntemŭ ḑeu încă departe de aceea, ca sĕ li se împlinéscă tóte dorințele. Nicĭ că ne tememŭ de acésta. In curĕndŭ vomŭ isprăvi'o cu ele. Ba ne place chiar mai bine, décă amenință pe față, căcĭ pe dușmanulŭ declaratŭ îlŭ preferimŭ amicilorŭ falsĭ.“

„Dintre Polonĭ a subscrisŭ telegrama numai unulŭ, principele Czartoriski, unŭ federalistŭ ultramontanŭ politicŭ într'o urechiă. Ceilalțĭ Polonĭ n'au voitŭ sĕ vateme pe Maghiarĭ. Și acésta ne-o însemnămŭ și le mulțumimŭ.*)“

„Și acuma scimŭ care e cu noi, care în contra nóstră... Acésta nu e vre-o noutate, dér o dată nouă.

„Cumcă orașulŭ Praga a alesŭ pe Strossmayer de cetățénŭ de onóre alŭ sĕu, onorândŭ totodată memoria lui Hurbanŭ, ne atinge puținŭ. Nicĭ aceea nu ne atinge, că cei dela Turoțŭ-St.-Marton au trimisŭ o telegramă la Diakovar. Aceste suntŭ micĭ demonstrațiunĭ panslave, carĭ aparŭ pentru a dispăré“.

„Mai importantŭ este, că Croația a sĕrbătoritŭ mai puținŭ pe Strossmayer, decâtŭ străinii și episcopulŭ a pututŭ sĕ-șĭ numere pe degete pe amicii sĕi politicĭ în Croația, carĭ cumpĕnescŭ ceva. De geaba, *nemo profeta in patria*.“

„Și pentru noi lucrulŭ celŭ mai îmbucurătorŭ la iubileulŭ lui Strossmayar este, că episcopulŭ a rĕmasŭ încă celŭ vechiu, dér Croația numai e cea vechiă. S'a plecatŭ, nu înaintea Ungariei, ci înaintea minții sănătóse și înaintea legii naturale și istorice, orĭ în contraḑicere cu politica panslavă, înaintea politice naționale.“

„Și décă Dumneḑeu va chiămă pe Strossmayer acolo, unde trăiesce Jelacicĭ, statua lui va sta în Agramŭ, dér partida lui va fi înmormĕntată împreună cu elŭ în Croația.“

„Guvernulŭ unguerescŭ va îngriji însĕ ca în viitorŭ sĕ nu mai șédă pe scaunele episcopescĭ croate astfelŭ de prelațĭ politicĭ, carĭ consideră ca celŭ mai sfântŭ scopŭ alŭ vieței lorŭ de a frânge coróna sfântului Stefanŭ.“

Astfelŭ vorbescŭ foile unguresci. Vomŭ vedé în numĕrulŭ de mâne, ce rĕspunsŭ le dă ḑiarulŭ naționalŭ „Obzor“ din Agram.

*) In privința Polonilorŭ fóia ungurésca este în rĕtăcire, căcĭ s'a constatatŭ mai târḑiu, că afară de principele Czartoriski au mai subscrisŭ adresa cătră Strossmayer și următorii deputațĭ polonĭ: Javorski, Rucska, Klucki, Kielanovski și Romaszkan.

O voce

asupra procesului generalului Doda.

Cu privire la procesulŭ de pressă intentatŭ d-lui generalŭ Doda pentru apelulŭ ce l'a adresatŭ cătră alegĕtorii sĕi, se pronunță d-lŭ *Dr. Alexaudru Mocsonyi*, într'unŭ articulŭ publicatŭ în „Luminătorulŭ,“ astfelŭ:

Budapesta, 17 (29) Faurŭ 1888.

Când mai întêiu prin ḑiaristică s'a ivitŭ faima despre unŭ procesŭ de pressă contra d-lui Traianŭ Doda, din incidentulŭ declarațiunilorŭ sale cătră dietă și cătră alegĕtorii sĕi, am consideratŭ acéstă faimă de o scornitură ḑiaristică. Din actele publicate în „Luminătoriulŭ“ vĕdŭ insĕ că procurorulŭ de statŭ într'adevĕrŭ incriminéză acele declarațiunĭ.

Este unŭ lucru multŭ mai cunoscutŭ, cum-că aderinții politicei de statŭ la noi monopoliséza astăḑĭ până și patriotismulŭ, decâtŭ ca sĕ mĕ mai pótă mira, când procuratura de statŭ, din oposițiunea determinată, dér înse peste totŭ legală a d-lui Doda contra acestei politice de statŭ resîmte unŭ spiritŭ antipatrioticŭ; și suntemŭ cu asemenea insinuațiunĭ multŭ mai deprinșĭ, decâtŭ ca sĕ nu fimŭ fața de ele aprópe indiferențĭ; de unde nicĭ că voiu întra mai pe largŭ in discusiune asupra lorŭ. Totușĭ pare mi-se că pré departe se merge, când acuma deja până și dreptulŭ de libertate a cuvêntului, așŭ puté ḑice, uniculŭ dreptŭ politicŭ, ce partida nóstră națională, păn' acum celŭ puținŭ, deși nu pe vre-o sigură basă constituțională, ci — cum așŭ dice, prin scutulŭ unui órecare tactŭ oportunisticŭ alŭ guvernului, „tout bien que mal“ mai putea sĕ-lŭ esercieze prin forțate substituir de concepte se încércă a nĭ-se curma.

Este o opiniune, căreia eu deja cu mulțĭ anĭ mai 'nainte am dat espresiune și în care d'atuncĭ esperiența a pututŭ numai sĕ mĕ întaréscă, cumcă la noi în Ungaria instituțiunea juriului în materiă de pressă, pre câtŭ timpŭ diferințile nóstre naționale nu vorŭ fi regulate în modŭ satisfăcĕtorŭ, n'ar puté sĕ ofere sigură garanță pentru o justiția imparțială — nicĭ în forma, ca curțile cu jurațĭ instituite sĕ fiă și prin mijloculŭ poporațiunilorŭ nemaghiare, nicĭ în cea actualmente întrodusă la noi, că adecă atarĭ judecățĭ sĕ funcționeze numai în centre curatŭ séu în precumpănință maghiare, pentru că, firesce, în casulŭ d'ântâiu autoritatea de statŭ ar da din mână siguranța de represiune în casurĭ de penalitate prin eventuale adevĕratŭ ilegale escese ale pressei nemaghiare; dér tot asemenea nedisputabilŭ e că în céstălaltă actuală modalitate cetățenii nemaghiarĭ trebuĕ sĕ renunțe la o garanțiă reală a dreptului lorŭ de libertate a cuvêntului. Căcĭ avênd în vedere, că procesele politice, avisate juriului spre deliberare, în prevalenta maioritate derivă chiar din diferințele nóstre naționalĭ, jurații în casulŭ anteriorŭ *arŭ fi*, în cestălaltŭ *suntŭ judecătorĭ în propria causă*, ceea-ce deși nu eschide tocmai posibilitatea de verdicte câte odată imparțialĭ, totușĭ încă mai puținŭ garantéză asemenea verdicte.

Credŭ prin urmare, că nu voiu fi ḑisŭ pré multŭ, când afirmŭ, că noi ne bucurămŭ și de acestŭ dreptŭ politicŭ fără de nicĭ o garanțiă constituțională reală. Și cu asemenea cuvêntŭ potŭ sĕ susținŭ, cumcă noi în casulŭ de față avem d'a face cu o arbitrariă, forțată permutare a conceptelorŭ. Căcĭ nu altă decâtŭ o patentă permutare forțată a conceptelorŭ este, când procurorulŭ de statŭ în rechisitoriulŭ sĕu, oposițiunea lui Doda în contra actualei politice de statŭ, o oposițiune — ce e dreptŭ resolută, der peste totŭ constituțiunală-legală: o oposițiune, la a cărei manifestare generalulŭ, precum în modŭ nedubiosŭ arată întreg tenorulŭ declarațiunilorŭ sale, la orĭ-ce alta putea sĕ se cugete numai nu la o ținută ostilă față de rassa maghiară despre care nicĭ măcarŭ cu unŭ cuvêntŭ amintire nu se face prin tóte scrierile sale, — acéstă oposițiune în contra politicei de statŭ o preface într'o nelegală provocare la ură contra rassei maghiare!

Totŭ asemenea nu este, decâtŭ o a doua, totŭ atâtŭ de puținŭ justă, preschimbare de concepte, când procurorulŭ relativŭ la enunțiatul ce generalulŭ, cu privință la a doua alegere de deputatŭ, care atuncĭ era în perspectivă, a adresatŭ cătră alegĕtorĭ ḑicêndu-le, că „se lucră de o grea și anevoiósă luptă“, așadară o *absolutŭ legală si licită preparare a alegĕtorilorŭ pentru o legală luptă electorală, tinde a o străformă într'o provocare la luptă ilegală contra unei rasse.*

Și acestŭ enunciatŭ a d-lui Doda, precum și spunerea, că poporulŭ românŭ, „prin arte și forță scosŭ e din tóte posițiunile luptei constituționale, și că la noua alegere se lucra de onórea națională a poporului românŭ“, *acestea* după arătarea procurorului de statŭ *sĕ formeze substratulŭ unei sumuțărĭ la ură contra rassei maghiare!*

Într'adevĕrŭ, décă constatarea faptului, că — grațiă bine cunoscutei nóstre practice la alegerĭ, poporulŭ nostru as-

tăḑĭ numai încă într'unŭ cercŭ este în posițiune de a'șĭ alege pe deputatulŭ sĕu naționalŭ; décă admonițiunea către alegĕtorĭ, că are sĕ fiă o grea luptă electorală; décă unŭ apelŭ la onórea națională a alegĕtorilorŭ póte sĕ constitue delictulŭ agitării la ură contra orĭ-cărei alte naționalitățĭ: atuncĭ așa credŭ, totŭ omulŭ nepreocupatŭ va trebui sĕ admită, cumcă avemŭ aci a face cu permutărĭ de concepte absolutŭ nepermise și forțate.

Eu sigurŭ ținŭ rigurosŭ și scrupulosŭ la respectulŭ către lege, și acésta nu tocmai din temerea de pedépsă, ci din motivulŭ, că considerŭ óreșĭ-cum de unŭ postulatŭ alŭ *decorului politicŭ*, și punŭ unŭ felŭ de ambițiune întru a respecta câtŭ mai conscențiosŭ legile — pururia și pretutindenea, unde în totalŭ mai sustau referințe legale; dér pe lângă tóte trebue sĕ mărturisescŭ cu tótă francheța că mie fiăcare din atinsele construcțiunĭ îmĭ apare precum în fondŭ deplinŭ motivată, totŭ asemenea din punctulŭ de vedere alŭ legalității atâtŭ de puținŭ atacabilă, încâtŭ unŭ singurŭ momentŭ n'așĭ fi pregetatŭ a-le rosti acestea séu altele asemenĭ în publicŭ, pe lângă totŭ celŭ mai conscențiosŭ respectŭ de lege alŭ meu.

Când odată în Ungaria nicĭ astfelŭ de cugete nu va mai fi permisŭ a esprima în publicŭ fără pedépsă, atuncĭ tuturorŭ priceputŭ va fi, că în desvoltarea constituțională a statului nostru amŭ ajunsŭ deja la punctulŭ, unde chiar și acestŭ dreptŭ, până acum toleratŭ, *nu mai este compatibilŭ cu oficiala idee de statŭ.*

Alexandru Mocsonyi.

Tratatulŭ de regulare a granițelorŭ austro-ungare-române.

(Urmare.)

Deputatulŭ Iuliu *Justh* consideră proiectulŭ ca o tristă dovadă despre ușurința, cu care guvernulŭ procede când încheiă tractate internaționale. In acéstă convențiă figuréză Austro-Ungaria ca o unitate cu graniță comună. Ungaria jócă acolo unŭ rolŭ ca Bucovina de esemplu.

Décă într'altŭ statŭ unŭ organŭ alŭ oficiului de esterne ar viola legile țĕrii așa de bruscŭ, ca în acestŭ casŭ împuternicitulŭ Austro-Ungariei, respectivulŭ n'ar mai sta unŭ minutŭ în oficiu. Se pare că diplomații imperiului austro-ungarŭ au înaintea ochilorŭ încă totŭ vechia Austriă unitară, în care Ungaria era o provinciă ca Bucovina. Guvernulŭ actualŭ n'a fostŭ în stare sĕ insufle Agenorilorŭ lui Goluchowski respectŭ pentru dreptulŭ publicŭ alŭ Ungariei. Acestŭ guvernŭ întreprinde sĕ esecute lucrurĭ, ce nu le-ar fi îndrăsnitŭ regimulŭ absolutŭ. Vorbitorulŭ sprijinesce moțiunea lui Györffy.

Emerich *Ivanka* face pe vorbitorulŭ atentŭ, că a întrebuințatŭ espresiunea „imperiulŭ austro-ungarŭ“, pe când legile nóstre cunoscŭ numai o monarchiă austro-ungară.

Justh observă, că a întrebuințatŭ acea espresiune numai în ironiă.

Blasiu *Orban* vorbesce contra proiectului. Ceea ce ni se presintă nouĕ acolo, nu lĭ-ar plăcea nicĭ „Zulu-Cafrilorŭ dela Capulŭ de bună speranță“. [Ilaritate]. Sprijinesce moțiunea lui Györffy.

Contele Albert *Appony:* La acestŭ obiectŭ trebue sĕ distingemŭ precisŭ partea politică și cea de dreptŭ publicŭ, cu tóte astea a păzi strictŭ principiile fundamentale ale dreptului nostru publicŭ nu e numai o formalitate, ci e o cestiune celŭ puținŭ totŭ așa de esențială, ca și darea câtorva jugĕre de câmpŭ aci orĭ acolo. Marelui avantagiu d'a se resolva amicalŭ orĭ-ce cestiune, care provócă amăriciune reciprocă și simțĕminte dușmănóse între noi și vecinii noștri românĭ sunt gata a jertfi chiar singuratice folóse materiale. Unŭ lucru însĕ nu: inviolabilitatea dreptului nostru publicŭ. Mĕ bucurŭ că în privința defectuosității espresiunilorŭ domnesce unanimitate în camerĕ, dér sĕ căutămŭ a le evita cu timpulŭ printr'o terminologiă corectă, ér nu sĕ dămŭ îndĕrĕtŭ.

Ce privesce espresiunea „imperiu austro-ungarŭ“, Ivanka e în rătăcire décă crede, că acéstă espresiune nu vine nicăerĭ înainte în legile nóstre. Vine în art. de lege XII din 1867 și în legea armatei. În contra espresiunei, décă ea însemnéză complexulŭ geograficŭ și numirea comună a tuturorŭ țĕrilorŭ de sub domnia Maiestății Sale, n'am nimicŭ sĕ obiectezŭ; décă însĕ se'nțelege vr'o unitate teritorială orĭ obiectivă, atuncĭ protestezŭ contra acestei espresiunĭ. Fiindŭ că cuvêntulŭ „imperiu“ pricinuesce ne'nțelegerĭ, pe când espresiunea „monarchiă“ e precisă, cuvêntulŭ „imperiu“ s'a eliminatŭ în timpulŭ mai nou și în contra folosirei lui așŭ protesta. Sĕ fimŭ atențĭ decĭ la folosirea espresiunilorŭ, mai alesŭ acolo unde vremŭ sĕ facemŭ a se recunósce independența nóstră: în atingerea internațională.

În acestŭ tractatŭ vinŭ incorectitățĭ de dreptŭ publicŭ, nu numai câteva singuratice espresiunĭ defectuóse, cum a ḑisŭ ministru-președinte, și de aceea amŭ trebuitŭ sĕ pășimŭ energicŭ contra acestui tractatŭ, căcĭ aci e vorba de graniță, și acéstă graniță e arĕtată ca „graniță austro-ungară.“ ceea ce presupune unŭ teritoriu austro-ungarŭ. Aci e așadéră o numire periculósă, care violéză dreptulŭ publicŭ. Unŭ teritoriu austro-ungarŭ comunŭ în înțelesulŭ dreptului publicŭ nu esistă și prin urmare nicĭ o graniță comună austro-ungară, căcĭ între aceste două state, independente unulŭ de altulŭ din punctŭ de vedere alŭ dreptului publicŭ, singura legătură o forméză unitatea dinastiei. Cum amŭ puté decĭ primi într'unŭ tractatŭ internaționalŭ ceva ce contraḑice suveranitatea teritorială și independența teritoriului ungarŭ? E de demnitatea națiunei ungare și a legislativei unguresci de a nu puté esecuta recunóscerea acestui punctŭ din partea unui statŭ streinŭ?

Cele două rele, între care avemŭ sĕ alegemŭ, nu suntŭ împedecarea încheierei acestui tractatŭ deoparte și violarea dreptului nostru publicŭ de altă parte, ci orĭ aducerea acelei situațiunĭ neplăcute, în care guvernulŭ nostru ar ajunge când ar trebui sĕ mărturiséscă guvernului românŭ că s'au strĕcuratŭ erorĭ care trebuescŭ corectate, orĭ, pentru a cruța o simțibilitate subiectivă, înarticularea unei convențiunĭ internaționale, care contraḑice dreptulŭ nostru publicŭ.

D-lŭ ministru-președinte a pusŭ cestiunea cabinetului, ḑicêndŭ că décă nu șĭ-ar puté împlini obligămêntulŭ ce șĭ-a luatŭ față cu unŭ statŭ streinŭ, d'a face sĕ se priméscă de parlamentŭ unŭ tractatŭ, cabinetulŭ ar trebui sĕ se retragă. Dér aci nu e vorba de o disposițiune materială a tractatului, ci de textŭ, a cărui stabilire e cu totulŭ indiferentă pentru România. Eu nu potŭ admite, că d-lŭ ministru-președinte din lealitate către România ar fi nevoitŭ sĕ pună cestiunea cabinetului, când e vorba de violarea dreptului publicŭ alŭ Ungariei, ci ar trebui, precum așŭ face și eu, sĕ o pună față cu aceia — décă ar fi, ceea ce nu credŭ — carĭ arŭ pune piedecĭ nisuinței d'a se sana gravaminele de dreptŭ publicŭ alŭ Ungariei. Aderă la moțiunea lui Beöthy. (Vii aplause în stânga).

SCIRILE ḐILEI.

Suntŭ numițĭ *capelanĭ militarĭ* cl. II în reservă: Octavianŭ *Popŭ*, Ionŭ *Bozac* și Ionŭ *Miclea*, toțĭ trei preoțĭ ai archidiecesei gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașŭ. E transferatŭ sublocotenentulŭ comptabilŭ Iosifŭ *Brînză* dela reg. 51 de inf. la reg. 63 de inf.

* * *

Cetimŭ în „Kolozsvár“ dela 3 Martie: „Procuratura regéscă din locŭ a intentatŭ *procesŭ de pressă* contra cunoscutului ḑiarŭ românescŭ *„Tribuna“* pentru agitațiă contra statului. De asemenea a intentatŭ procuratura procesŭ de pressă contra fóiei umoristice românescĭ *„Calicului“*, ce apare totŭ în Sibiiu, pentru calumniă și vătĕmare de onóre comisă contra fostului solgăbirĕu din Jamŭ și actualului subnotarŭ din comitatulŭ Carașŭ-Severinŭ „Korkán Peter.“ In acéstă fóiă din urmă se află în Nr. 9 dela 13 Septemvre 1887 unŭ versŭ, pentru care procuratura din oficiu a pornitŭ cercetare penală. Ambele procese se vorŭ pertracta în Clușiu.

Se vede de aicĭ, că cei dela putere s'au pusŭ cu tótă seriositatea sĕ esecute ordonanța de astă tómnă a ministrului de interne către procurorĭ.

* * *

După cum e informatŭ „Siebenbürgisch Deutsches Tageblatt“, *deputatulŭ sasŭ* din Țéra Bârsei I. *Imrich* îșĭ va depune mandatulŭ sĕu. Partida poporală săséscă va candida în loculŭ lui pe redactorulŭ fóiei „Kronstädter Zeitung“ *I. Filtsch.*

* * *

In *Clușiu* s'a închisŭ preparandia de fete a statului din causa *epidemiei de tifusŭ.* Suntŭ bolnave șépte persóne în acéstă institutŭ. In orașŭ de asemenea s'au ivitŭ mai multe casurĭ de acéstă bólă. Casurĭ de mórte până acum au fostŭ două. Prelegerile la preparandiă s'au sistatŭ deocamdată până la 15 Martie.

* * *

De când s'au construitŭ căile ferate ardelene, au rĕmasŭ aci unŭ numĕrŭ de petrarĭ italienĭ și meseria lorŭ au lățit'o printre Săcui în comitatulŭ Odêrheiu. De asemenea în Poiana din comit. Cojocnei se nutrescŭ mulțĭ ómenĭ cu petrăria. „Kolozsvar“ propune *sĕ se colonisese Ciucea* din Cojocna *cu petrarĭ din Săcuime*, pentru ca totodată sĕ se procure Săcuilorŭ lucru.

De ce nu o dóre inima pe fóia bugetară și de lucrătorii nemaghiarĭ?

* * *

In nóptea de 29 Februarie n. nisce făptuitorĭ necunoscuțĭ *au jefuitŭ* de 800 fl. cassa compossessoratului din *Olastelică*, comit. Odêrheiului. Casierulŭ durmea cu familia sa în odaia laterală, dér n'a auḑitŭ nicĭ unŭ sgomotŭ și numai a doua ḑi observă furtulŭ. Publiculŭ e fórte iritatŭ din causa multelorŭ hoțiĭ. Se atribue sporirea criminalilorŭ împrejurărei, că judecătoriile se pórtă pré cu cruțare față cu rĕufăcĕtorii.

* * *

Lucrările restante la judecătoriile unguresci, după raportulŭ ministrului de justiția, suntŭ: la tablele r. 30.000 pe anŭ; la cele 66 de tribunale de prima

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(8)

GACINA.

Interiorulŭ castelului nu conține mai puținŭ de 600 camere, trei sălĭ ale tronului, unŭ teatru, o arenă de călăritŭ și este relativŭ simplu întocmitŭ. Totușĭ se află în Gacina o prețiósă colecțiune de tablourĭ și sculpturĭ. Două galerii constau d. e. numai din portretele personalitățilorŭ princiare, atâtŭ din țéră cât și din streinătate. In galeria chinezéscă suntŭ adunate o mulțime de obiecte prețióse din imperiulŭ cerescŭ séu chiar din timpŭ mai vechiu. Arsenalulŭ conține o colecțiune fórte interesantă de arme vechĭ. Etagiulŭ de susŭ se împreună cu camerele de josŭ printr'o minunată scară de marmoră, a cărei rĕdĕmătóre este lucrată în stilulŭ renaissance și aurită, de unde și pórtă numele: „scara de aur“. Ea ne conduce în vestibululŭ celŭ spațiosŭ, și în drumulŭ acesta trecĭ pe lângă Cercheḑĭ înalțĭ ca prăjinile, carĭ încinșĭ la brêu cu pumnale și pistóle, stau de pază la camerile particulare ale împĕratului și împĕrătesei. De aci ai o priveliște încântătóre asupra parcului din dosulŭ castelului, care ne lasă o impresiune cu multŭ mai plăcută, amintindu-ne o adevĕrată idilă, decâtŭ frontulŭ principalŭ alŭ palatului, care ne revócă în memoriă o uriașe casarmă. Chiar prin cele două turnurĭ, constătătóre din câte 5 caturĭ, capĕtă acéstă parte a parcului unŭ ce romanticŭ, mai multŭ însĕ prin priveliscea lacului, care se întinde înaintea ochilorŭ, ca o suprafață argintiă. Vre o câțĭva pașĭ suntŭ de ajunsŭ spre a ne duce dela castelŭ printre arborĭ și tufe pe terasa lacului, pe a cărei masivă rĕdĕmătóre (grilajŭ) suntŭ așeḑate o mulțime de sculpturĭ. In timpulŭ verei se încrucișéză pe lacŭ vre-o câteva fregate imperiale, care suntŭ pregătite pentru visitarea părței umbrite a țĕrmului. Abundanța de apă, multele insule, care suntŭ împreunate prin drăgălașe podulețe, dau parcului unŭ caracterŭ cu totulŭ deosebitŭ, atâtŭ érna, când găsescĭ la vre-o câte-va sute de pașĭ celŭ mai minunatŭ locŭ de patinatŭ, câtŭ și vara, unde chiar în celŭ mai căldurosŭ anotimpŭ găsescĭ rĕcóre dela umbra arborilorŭ și dela părăiașele, carĭ cu sgomotŭ îșĭ aruncă în lacŭ apa lorŭ cristalină. Unŭ ocolŭ prin parcŭ cu care ocasiune ne făcŭ conducĕtorulŭ nostru atentŭ asupra tuturorŭ obiectelorŭ demne de vĕḑutŭ, îțĭ descoperŭ multe lucrurĭ interesante.

Așa este d. e. alăturea de castelŭ o galeriă ziḑită în zicŭ-zacŭ și cu agerĕ calculațiune în scopŭ de a avea efectŭ acusticŭ, care trimite unŭ ecou admirabilŭ. Fie-care cuvêntŭ tare pronunțatŭ se repetă până în infinitŭ. póte chiar o jumĕtate de minutŭ, și când visitatorulŭ crede că celŭ din urmă sunetŭ s'a stinsŭ de multŭ, și se îndréptă spre eșire, aude primulŭ cuvêntŭ cu o deslușire surprinḑĕtóre într'unŭ tonŭ adêncŭ de basŭ. S'arŭ putea crede că unŭ spiritŭ din fundulŭ pămêntului, căruia îi este nesuferită visita curioșilorŭ ómenĭ, găsesce plăcere în a-i imita. Fasaneria, în alŭ cărei spațiu giganticŭ, îngrăditŭ cu totŭ soiulŭ de plante și acoperitŭ cu pomĭ, se preumblă animale ca în liberŭ, parculŭ de sĕlbătăciunĭ, în care și acuma se mai țânŭ bourĭ (zîmbrii), se numĕră în primulŭ rangŭ între curiositățile Gacinei. Pe una din insule se află unŭ obeliscŭ în amintirea contelui Orlow, pe alta numită „l'Isle d'amour“ șĭ-a ziḑitŭ împĕrătésa Maria Teodorowna, încă de pe când era ducesă, o casă țĕrănéscă care pe din afară are aparința unei simple grămeḑĭ de lemne, dér cu atâtŭ mai multŭ te surprinde pompa și luxulŭ din năuntru.

Alexandru alŭ III șĭ-a alesŭ Gacina de reședință obicĭnuită, pentru că lui nu-i este datŭ a impune poporului sĕu prin farmeculŭ unei naturĭ tarĭ, carea sĕ cuprindă cu agerĕ privire adevĕrulŭ și sĕ-lŭ esecute cu energiă. Cu tótă statura lui herculană, îi lipsesce siguranța în lucrurile practice, care privescŭ chemarea sa ca demnitarŭ. Dér ca toțĭ capetele teoretice, care se îndeletnicescŭ cu idei prevenitóre, în locŭ de a considera realitatea, elŭ este încăpĕținatŭ și nesocotitŭ, și este posibilŭ ca prin contraḑicere cu sine însușĭ sĕ voiéscă adesea binele și sĕ sĕvêrșéscă rĕulŭ. Nimenĭ nu póte spune, că cunósce bine pe Țarulŭ, séu că scie ceea ce se șoptesce în ante-camerile castelului din Gacina, séu că a luatŭ cuventulŭ la discursurile miniștrilorŭ și generalilorŭ. In totdéuna însĕ lumea politică își are îndreptată privirea spre vechiulŭ palatŭ alŭ lui Orlow din acestŭ orașŭ, pentru că pe de o parte scie deplina putere ce posede locuitorulŭ acelorŭ încăperĭ, și pe de altă parte trebue sĕ-țĭ pui întrebarea, că óre este posibilŭ a pricepe și ocârmui unŭ imperiu, care se întinde dela Marea ostică până la oceanulŭ pacificŭ, retrasŭ fiindŭ într'o astfelŭ de reședință țĕrănéscă. (După „N. fr. Presse.“ trad. de **A. C.**)

instanţă 62.000 dela 1.675.000 procese ce au în cifra medie pe anŭ; la cele 384 judecătorii de cercŭ restanţa anuală e de 105,000 dela 3.500.000 procese pe anŭ. Dér la judecătoriile din urmă dau mĕsura numĕruluĭ acelorŭ procese, care s'au apelatŭ până acum la table, ér de acum încolo au sĕ fiă resolvate de tribunale. Numĕrulŭ acelora e de 189.000 procese de dreptŭ civilŭ şi 185,000 de dreptŭ penalŭ, cu totulŭ decĭ 374000 procese, dela care restanţele anuale suntŭ de peste 24.000.

Corespondenţa „Gazetei Transilvaniei.“

Domnule Redactorŭ! Vĕ rogŭ sĕ binevoiţĭ a publica următórele rândurĭ ce Vi-le trimitŭ cu privire la tractulŭ protopopescŭ alŭ Branului:

Tractulŭ protopresbiteralŭ alŭ Branului fŭ totdéuna dăruitŭ de Dumnedeu cu conducĕtorĭ bunĭ, carĭ l'au luminatŭ şi l'au condusŭ pe căile culturii, virtuţii şi moralităţii.

De când actualulŭ episcopŭ alŭ Aradului luà frênele protopopiatului nostru, puse începutulŭ la cultivarea şi luminarea lui prin îngrijirea de şcolĭ, de învĕţătorĭ bunĭ şi preoţĭ destoinicĭ. Se îngriji pentru dotaţiunea lorŭ, eşia prin comunele tractului sĕu, şi se convingea singurŭ despre resultatulŭ conducereĭ şi disposiţiunilorŭ sale; cu unŭ cuvêntŭ: puse basă prin felurite aşedĕminte bune la esistenţa preoţilorŭ şi a învĕţătorilorŭ.

Păşindŭ la trépta archieriei, protopresbiteratulŭ nostru rĕmânêndŭ orfanŭ, fŭ administratŭ timpŭ de 10 anĭ, până când bunulŭ Dumnedeu trimise pe actualulŭ protopresbiterŭ alŭ Branului Traianŭ Meţianŭ, care sĕ păstreze şi sĕ ţină în vigóre zelulŭ de muncă înspiratŭ de neobositulŭ archiereu antecesorulŭ sĕu, şi sĕ înainteze încă şi sĕ continue firulŭ lucrărilorŭ unchiului sĕu.

Luândŭ conducerea Prea Onoratulŭ Domnŭ Traianŭ Meţianŭ, îndată se îngriji sĕ delătureze greşelele şi neorêndu-elele din unele comune ale tractului sĕu, prin cercetarea acelora fără pregetŭ, prin poveţe, prin stăruinţe şi blândeţe. Astfelŭ continuândŭ, şcólele vechĭ începură a se dĭdi din nou şi a se repara conform cerinţelorŭ, bisericile a se ţinè la înălţimea lorŭ, ér preoţii şi învĕţătorii a fi conscii de chemarea lorŭ, de dreptulŭ şi datorinţele lorŭ, avêndŭ de esemplu purtarea prea demnului lorŭ capŭ, ér de conducĕtorŭ învĕţăturile dênsului.

In aceste timpurĭ grele pentru poporulŭ Brânenŭ, care în urma rĕsboiului vamalŭ abia mai vegetéză — în aceste timpurĭ de grea încercare pentru noi, — trebuia sĕ avemŭ unŭ conducĕtorŭ, care prin presenţa lui, icĭ şi colo, sĕ ne dea spiritŭ şi sĕ ne însufle curajŭ pentru totŭ ce-i dreptŭ, bunŭ şi sfântŭ, care sĕ ne oţelĕscă puterile spre sĕvîrşirea faptelorŭ bune şi sĕ ne pregătéscă, sĕ ne putemŭ împlini datorinţele, ca nişte ostaşĭ bunĭ ai Domnului, sĕ conducemŭ turma pe căile virtuţii şi credinţei la limanulŭ dorite, sĕ fiă folositóre patriei, naţiunii şi bisericei sale.

Fiindŭ convinsŭ Rvdiss. d-nŭ protopresbiterŭ Traianu Meţianŭ, că bisericele şi şcólele se conducŭ prin comitete şi epitropii parochiale-scolare, carĭ au în prima liniă grije pentru averea şi înaintarea bisericei, şi fiindcă în acestŭ anŭ avea a se alege în fiecare comună atarĭ comitete, deşi în timpŭ de iérnă, dér dênsulŭ nu pregetă a cerceta fiecare parochiă din tractulŭ sĕu, spre a visita bisericile şi şcólele, spre a esamina socotelele şi a scontra casele, spre a alege bărbaţĭ bunĭ luminaţĭ şi devotaţĭ bisericei şi şcólei, cu unŭ cuvêntŭ spre a vedea cu ochii sĕi tóte scăderile, ce dór ar mai fi pe icĭ pe colo, spre a le delătura.

Avêndŭ dér ocasiune fiecare locuitorŭ din comunele tractului sĕu a vedea de 2—3-orĭ pe anŭ pe protopresbiterulŭ lorŭ, a audi cuvintele dulcĭ şi pline de învĕţătură ale şefului lorŭ bisericescŭ, prin care se pune la inimă împlinirea datorinţelorŭ lorŭ faţă de biserică şi şcólă, nu ne mirămŭ décă treburile mergŭ bine şi regulatŭ, şi décă tractulŭ sĕu e la culmea chemării sale.

Şi deşi acestŭ prea vrednicŭ protopresbiterŭ ar pute sĕ facă acéstă visitaţiune pe lângă diurne bune, totuşĭ renunţă la acestea, ba încă ajută dênsulŭ unde se simte trebuinţă; acésta e o dovadă destulŭ de mare pentru iubirea şi dorulŭ sĕu de a vedè odată tractulŭ sĕu înfloritŭ şi poporulŭ în stare bună.

Fie sigurŭ prea vredniculŭ părinte că vĕdêndu-lŭ poporulŭ din cele mai îndepărtate comune muntóse ale tractului sĕu, dér mai alesŭ poporulŭ din Sirnea mergêndŭ la ei cu periculuŭ vieţii p'unŭ viforŭ cumplitŭ şi întunecosŭ, şi chiar apostolesce, numai sĕ-i pótă ajuta, sĕ-şĭ facă biserica, ce acum e ruinată şi sĕ reguleze afacerile, şi cu elŭ toţĭ aceia, pe carĭ i-a mângâiatŭ cu ocasiunea acestei visitaţii canonice, fie sigurŭ, că nu-lŭ vorŭ uita în vecĭ şi că sĕmênţa aruncată între ei va încolţi, că e bună şi aruncată în pămêntŭ mănosŭ.

Aceste fapte ar fi păcatŭ sĕ rĕmână acoperite, pe când ele potŭ fi de cea mai bună urmare şi altorŭ domnĭ protopresbiterĭ, cărĭ venindŭ în atingere imediată cu preoţimea şi poporulŭ, multe rele s'arŭ puté curma şi îndrepta şi multe lucrurĭ bune se potŭ aduce în îndeplinire.

Ca în trécătŭ amintescŭ, că cu ocasiunea visitaţiunii amintite Rvdissimulŭ domnŭ Traianŭ Meţianŭ în tóte bisericile din tractulŭ sĕu la finea liturgiei a sĕvêrşitŭ parastasŭ solemnŭ în memoria marilorŭ bărbaţĭ ai bisericei şi naţiunii nóstre: „Andreiu Baron de Şaguna, Emanuilŭ Gojdu şi Dimitrie Andronicŭ, la care poporulŭ cu cea mai mare pietate a ascultatŭ şi a rĕmasŭ cu plăcute amintirĭ.

Încheiu rugândŭ pe Dumnedeu sĕ ţină mulţĭ anĭ fericiţĭ pe vrednicuiŭ nostru protopresbiterŭ. *Mş.*

Petrecere în Caransebeşŭ.

Petrecere de jocŭ se va arangia la **10 Martie 1888 st. n.** în sala otelului „Pomulŭ verde“ din Caransebeşŭ pentru efeptuirea unui „Album,“ eventualŭ a unui „Tablou,“ care sĕ înfăţişeze porturile românescĭ din diferite ţinuturĭ locuite de Românĭ. Începutulŭ la 8 óre séra. Comitetulŭ arangiatorŭ se compune din d-nii: Ioanŭ Ionaşiu, Stefanŭ Velovanŭ, Sebastianŭ Olariu, Gerasimŭ Sêrbu, Ioanŭ Pinciu, Vasilie Goldişŭ, Iosifŭ Bălanŭ, Traianŭ Barzu, D. Popovicĭ, Efta Biju, Otto Popovicĭ, Gregoriu Bârseanŭ, Florianŭ Bozganŭ, G. Iancu-lovicĭ, Iosifŭ Reich, G. Imbronovicĭ, Nicolau Velcu. Preţulŭ întrării: de persónă 1 fl., de familiă 2 fl. — Contribuirĭ marinimóse se vorŭ cuita cu mulţămită. Damele şi Domnii suntŭ rugaţĭ sĕ se presinte după putinţă în porturĭ românescĭ. Invitarea servesce totodată şi ca biletŭ de intrare.

Cătră onoratulŭ publicŭ românŭ!

Prin apelulŭ publicatŭ în luna lui Ianuarie amŭ adusŭ la cunoscinţa onor. publicŭ românŭ, că Societatea academică socialŭ-literară „România-jună“ din Viena va eda un almanachŭ literarŭ, care va apăré pe la mijloculŭ lunei lui Februarie.

Din unele cause absolutŭ nedependente de Societatea editóre, almanachul nu a pututŭ sĕ apară la terminulŭ anunţatŭ, ci *va apăre numai pe la finea lunei lui Martie st. n.*

Aducêndŭ acestea la cunoscinţa onor. publiculŭ românŭ, rugămŭ pe domnii noştri abonenţĭ sĕ binevoiască a scusa întârdierea neprevĕdută.

Totodată ne luămŭ voiă a lungi terminulŭ pentru reîntórcerea listelorŭ de abonamentŭ, *până la 15 Martie st. n.* apelândŭ érăşĭ la binevoitorulŭ sprijinŭ alŭ publicului românŭ şi rugândŭ pe toţĭ domnii şi dómnele, carĭ au binevoitŭ a se'nsărcina cu colectarea de abonamente, a ne reînapoia până la acelŭ terminŭ listele, orĭ-ce resultatŭ arŭ avé.

Viena, 28 Februarie.

Comisiunea pentru Almanachulŭ „României june“.

Încunosciinţare.

Nepresentându-se abonenţĭ în numĕrŭ recerutŭ, ca sĕ potŭ tipări — fără de a jertfi din alŭ meu — cuvêntările anunţate pe diua de astădĭ, ér abonenţii însinuaţĭ poftindŭ mai toţĭ şi tom. I., la ce nu am contatŭ, — decĭ sunt silitŭ a prelungi terminulŭ tipăririi cuvêntărilorŭ de sub întrebare pe 3/15 Aprilie a. c. pe când sperŭ, că se vorŭ însinua abonenţĭ în numĕrŭ de ajunsŭ.

Ketegyháza, 15 Februarie v. 1888.

Iosifŭ Ioanŭ Ardeleanŭ,
parochŭ rom. gr. or. în Kétegyháza (com. Békés).

Convocare.

În sensulŭ §-lui 12 alŭ statutelorŭ *„Reuniunei femeilorŭ române din Sibiiu“* se convócă prin acésta pe diua de *Duminecă în 11 Martie n. (28 Februarie v.) 1888 la 3 óre după am. a XV. Adunare generală ordinară* în localulŭ societăţii de lectură române din Sibiiu (strada Cisnădiei Nr. 7.)

Obiectele: 1 Raportulŭ comitetului. 2. Revisiunea raţiocinielorŭ pe a. 1887. 3. Propunerĭ eventuale.

Toţĭ onor. membri ai Reuniunei suntŭ rugaţĭ a participa la acéstă adunare generală.

Sibiiu, 26 (14) Februarie 1888.

Maria Cosma, presedintă. Dr. *Octavianŭ Russu*, secretarŭ.

ULTIME SCIRĬ.

Foile din Pesta ne aducŭ scirea, că *delegaţiunile se vorŭ convoca* în Pesta *pe diua de 12 Maiu n.* Convocarea stă în legătură cu cestiunea bulgară, pentru care s'au ţinutŭ dese conferinţe între Maiestatea Sa monarchulŭ, ministrulŭ de esterne şi ministrulŭ-preşedinte ungurescŭ.

„Nord“ regretă, că *acţiunea diplomatică* începută de *Rusia* în *cestiunea bulgară* n'a avutŭ resultatulŭ doritŭ. Causa e că Austro-Ungaria, Italia şi Anglia suntŭ de altă părere decâtŭ Rusia, Germania şi Francia, în privinţa ilegalităţii suirei pe tronŭ a Coburgului. Acéstă împrejurare încurajază pe Bulgarĭ d'a se opune şi mai departe. Póte că asta au intenţionat'o Austro-Ungaria şi aliaţii ei. In totŭ casulŭ acum Austro-Ungaria, Anglia şi Italia suntŭ datóre sĕ facă propunerĭ mai bune, décă nu voescŭ a fi acusate, că voescŭ înămolirea cestiunei bulgare. Ce privesce pe Rusia, ea nu va fi abătută prin nimicŭ din calea păcii.

După o depeşă din Modana, nisce soldaţĭ francesĭ au insultatŭ pe trei amploiaţĭ ai căilorŭ ferate italiane. Comandantulŭ francesŭ a consemnatŭ în cartierŭ pe toţĭ soldaţii francesĭ pentru a descoperi pe vinovaţĭ.

Scirile din Tamatava spunŭ că unŭ uraganŭ violentŭ a distrusŭ, la 22 Februarie, o mare parte din oraşŭ. Pe cóstă, 11 corabii s'au perdutŭ, printre carĭ încrucişătorulŭ francesŭ Dayot. Suntŭ 20 de morţĭ.

O telegramă din Parisŭ spune că Wilson a făcutŭ apelŭ.

„Post“ demonstră, că causa principală a scăderii ce s'a produsŭ la Bursă asupra rublelorŭ, nu e consecinţa schimbărilorŭ ivite în traficulŭ Rusiei cu Germania şi străinătate, ci resultatulŭ disproporţiei ce esistă în veniturile şi cheltuelile Rusiei. „Post“ reamintesce sumele enorme ce Rusia cheltuesce pentru flota sa din Marea Roşie, pentru întreţinerea a 300,000 de ómenĭ la graniţa Vestului şi pentru crearea unui portŭ de rĕsboiu la Libau.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Bucurescĭ, 4 Martie. *Cabinetulŭ a demisionatŭ. Regele a chematŭ la sine pe preşedintele senatului Ghica, ca sĕ se consulte cu elŭ.*

Cluşiu, 4 Martie. Intr'o conferenţă ţinută erĭ s'a hotărîtŭ întemeiarea unei societăţĭ literare ardelene.

Constantinopolŭ, 4 Martie. In urma presiunei ambasadei germane care sprijini din nou propunerile rusescĭ. Pórta ar fi aplicată a face comunicărĭ la Sofia, dér într'o formă mai domólă.

Guvernulŭ bulgarŭ — fiindŭ încunoşciinţatŭ despre acésta—rugă pe Pórta sĕ-lŭ sprijinéscă de órece în faţa responsabilităţii ce-o are elŭ, ar trebuì sĕ respingă orĭce comunicare care ar puté sĕ pericliteze liniştea Bulgariei şi starea actuală a lucrurilorŭ. Pórta aştéptă resultatulŭ misiunei lui Herberth Bismarck la Londra.

DIVERSE.

La ce póte sluji telefonulŭ. Étă ce lĭ-a venitŭ în gândŭ sĕ facă. In sălile spitalului unde suntŭ puşĭ bolnavii ce zacŭ de bóle molipsitóre, au instalatŭ câte unŭ telefonŭ la piciorulŭ fiăcărui patŭ. Bolnavii aceştia, décă nu mai potŭ vedé pe nimenĭ din ai lorŭ până la însănĕtoşire, — décă va urma însănĕtoşire, — potŭ sĕ vorbéscă cu orĭ şi cine, potŭ sĕ audă glasulŭ orĭ cui. Astfelŭ ei nu vor fi lipsiţĭ de mângâierile şi uşurarea sufletéscă ce le potŭ aduce aceia pe care'i iubescŭ. Se simtŭ astfelŭ mai puţinŭ părăsiţĭ. Dér mai iată şi o altă aplicaţiune mai neaşteptată: Părintele Eichbach, superiorulŭ seminarului francesŭ din Roma, a publicatŭ o broşură asupra cestiunii d'a se sci décă póte séu nu sĕ fiă îngăduitŭ, a se da absoluţiunea (iertarea de pĕcate) prin telefonŭ. După ce examinéză pe rêndŭ tóte argumentele *pro şi contra*, conchide omulŭ bisericii, că poţĭ sĕ te spovedescĭ prin telefonŭ, dér că deslegarea pĕcatelorŭ nu poţĭ sĕ ţĭ-o dobêndescĭ pe asemenea cale. Atâta pentru astădĭ. Dér negreşitŭ că aplicaţiunile minunatului instrumentŭ care duce glasulŭ omului peste depărtărĭ nepĕtrunse de ochiu, se vor înmulţi.

Rectificare. Raportulŭ despre adunarea generală a Associaţiunei pentru sprijinirea învĕţăceilorŭ şi sodalilorŭ românĭ, din Braşovŭ, publicatŭ în Nr. 38 alŭ „Gazetei“ se rectifică într'acolo că controlorŭ este alesŭ d-lŭ *Petru Petrescu* şi nu d-lŭ Ilie Ardeleanŭ, precum s'a scrisŭ. Observăm totodată, că la acelŭ raportŭ din eróre s'a omisŭ subscrierea autorului, care este *„Unŭ membru“* alŭ numitei Associaţiunĭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 5 Martie st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	8.50	Vênd.	8.53
Argintŭ românescŭ .	„	8.45	„	8.48
Napoleon-d'orĭ . . .	„	10.02	„	10.05
Lire turcescĭ . . .	„	11.32	„	11.37
Imperialĭ	„	10.32	„	10.37
Galbinĭ	„	5.88	„	5.92
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	99.—
Ruble rusescĭ . . .	„	102.—	„	103.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 1 Martie st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	96.10
Renta de hârtiă 5%	82.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	94.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	123.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	108.
Bonurĭ rurale ungare	103.75
Bonurĭ cu clasa de sortare	103.60
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ	103.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	103.60
Bonurĭ rurale Transilvane	104.
Bonurĭ croato-slavone	103.25
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	121.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	122.80
Renta de hârtiă austriacă	77.60
Renta de argintŭ austriacŭ	78.70
Renta de aurŭ austriacă	107.60
Losurĭ din 1860	132.20
Acţiunile băncei austro-ungare	859.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungur.	268.
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	268.20
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	10.04
Mărcĭ 100 împ. germane	62.20
Londra 10 Livres sterlinge	126.55

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu

Nru 2265 ex 1888.

PUBLICAȚIUNE.

2—1

Spre scopulŭ îngrijirei apaductelorŭ și fântânilorŭ orășenescĭ din 1 Maiu 1888 pănă la finea lui Aprilie 1891 pe lângă o rebonificare anuală de paușalŭ, se va ține **Vinerĭ în 9 Martie a. c.** o pertractare de oferte.

Rebonificarea anuală de paușalŭ a fostŭ pănă acum 2800 fl. v. a. Condițiunile de oferte se vorŭ ceti cu ocasiunea pertractărei de oferte, pănă atuncĭ însĕ se potŭ examina la oficiolatulŭ orășenescŭ economicŭ. La oferare se admitŭ numai persóne de specialitate séu și astfelŭ de anteprenorĭ, carĭ au indiviḑĭ specialiștĭ pentru îngrijirea astorfeliu de lucrărĭ.

Spre acestŭ scopŭ suntŭ obligațĭ oferenții, ca sĕ-șĭ alăture la oferte referitórele documente.

Intreprinḑĕtorii au de a-șĭ așterne decĭ ofertele scripturistice sigilate și provĕḑute cu $5^0/_0$ ca vadiu din acea sumă, pe care o pretindŭ ca rebonificare de paușalŭ, **pănă în 9 Martie a. c.** orele 12 din ḑi la d-lŭ primarŭ alŭ orașului Brașovŭ Franciscŭ de Brennerberg. In ofertŭ are sĕ fiă și dechiarațiunea, cumcă oferentului 'i suntŭ cunoscute condițiunile contractuale și de oferte și că se supune lorŭ.

In aceeașĭ ḑi după prânḑŭ la 3 óre se vorŭ deschide la oficiolatulŭ orășenescŭ economicŭ ofertele.

Brașovŭ, 25 Februarie 1888.

Magistratulŭ orășenescŭ.

☛ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross**, în librăria **Nicolae Ciurcu** și **Adolf Albrecht.**

O DAMA

3—1

vĕduvă, de 42 anĭ, română, de confesiune gr. cat., cu caracterŭ solidŭ și esteriorŭ plăcutŭ, care vorbesce românesce, sêrbesce și nemțesce caută angajamentulŭ de a fi aplecată ca **económă** în tóte desteră, la vr'unŭ oficialŭ, preotŭ séu proprietarŭ, bine situatŭ.

Doritorii au a se adresa la **N. P. P.** în **Zsebely**, via **Temesvár.**

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei," precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administrațiunea „Gaz. Trans."

52—29

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și scientifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ indiviḑilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de $2^1/_2$ — $3^1/_2$ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoților mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumínecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cuĭ cere.

☛ A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚŬ" în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania. ☚

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărțĭ din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, înveđerite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere înveđerită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de peste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute pănă acum — avêndŭ și o notiță istorică la fiă-care sĕrbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modul cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda séu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămentulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprinḑêndŭ compositiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multŭ folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de viersurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparanḑĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărțĭ de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânḑă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-ḑeu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.